

د پوهنې وزارت

اسلامي ښوونه او روزنه

دریم ټولگی

Ketabton.com

د چاپ کال: ۱۳۹۸ هـ. ش.

ملي سرود

دا عزت د هر افغان دی
هر بچی یې قهرمان دی
د بلوڅو د ازبکو
د ترکمنو د تاجکو
پامیریان، نورستانیان
هم ایماق، هم پشه یان
لکه لمر پر شنه آسمان
لکه زره وي جاویدان
وایو الله اکبر وایو الله اکبر

دا وطن افغانستان دی
کور د سولې کور د تورې
دا وطن د ټولو کور دی
د پښتون او هزاره وو
ورسره عرب، گوجر دي
براهوي دي، قزلباش دي
دا هېواد به تل ځلیري
په سینه کې د آسیا به
نوم د حق مودی رهبر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د پوهنې وزارت

اسلامي ښوونه او روزنه

دریم ټولگی

د چاپ کال : ۱۳۹۸ هـ . ش .

د کتاب ځانگړتیاوې

مضمون: اسلامي ښوونه او روزنه

مؤلفین: د تعلیمي نصاب د اسلامي ښوونې او روزنې د برخې د درسي کتابونو مؤلفین

ادیت کوونکي: د پښتو ژبې د ادیت دپارتمنت غړي

ټولگی: دریم

د متن ژبه: پښتو

انکشاف ورکوونکی: د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي کتابونو د تألیف لوی ریاست

خپروونکی: د پوهنې وزارت د اړیکو او عامه پوهاوي ریاست

د چاپ کال: ۱۳۹۸ هجري شمسي

د چاپ ځای: کابل

چاپ خونه:

برېښنالیک پته: curriculum@moe.gov.af

د درسي کتابونو د چاپ، وپش او پلورلو حق د افغانستان اسلامي جمهوریت د پوهنې

وزارت سره محفوظ دی. په بازار کې یې پلورل او پېرودل منع دي. له سرغړوونکو سره

قانوني چلند کېږي.

د پوهنې د وزیر پیغام

اقراً باسم ربک

د لوی او ښوونکي خدای ﷻ شکر په ځای کوو، چې مور ته یې ژوند رابښلی، او د لوست او لیک له نعمت څخه یې برخمن کړي یو، او د الله تعالی پر وروستي پیغمبر محمد مصطفی ﷺ چې الهي لومړنی پیغام ورته (لوستل) و، درود وایو.

څرنگه چې ټولو ته ښکاره ده ۱۳۹۷ هجري لمريز کال د پوهنې د کال په نامه ونومول شو، له دې امله به د گران هېواد ښوونیز نظام، د ژورو بدلونونو شاهد وي. ښوونکی، زده کوونکی، کتاب، ښوونځی، اداره او د والدينو شوراگانې د هېواد د پوهنیز نظام شپږگونې بنسټیز عناصر بلل کيږي، چې د هېواد د ښوونې او روزنې په پراختیا او پرمختیا کې مهم رول لري. په داسې مهم وخت کې د افغانستان د پوهنې وزارت د مشرتابه مقام، د هېواد په ښوونیز نظام کې د ودې او پراختیا په لور بنسټیزو بدلونونو ته ژمن دی.

له همدې امله د ښوونیز نصاب اصلاح او پراختیا، د پوهنې وزارت له مهمو لومړیتوبونو څخه دي. همدارنگه په ښوونځيو، مدرسو او ټولو دولتي او خصوصي ښوونيزو تاسيساتو کې، د درسي کتابونو محتوا، کيفيت او توزيع ته پاملرنه د پوهنې وزارت د چارو په سر کې ځای لري. مور په دې باور یو، چې د باکيفيته درسي کتابونو له شتون پرته، د ښوونې او روزنې اساسي اهدافو ته رسېدلی نشو.

پورتنیو موخو ته د رسېدو او د اغېزناک ښوونیز نظام د رامنځته کولو لپاره، د راتلونکي نسل د روزونکو په توگه، د هېواد له ټولو زړه سواندو ښوونکو، استادانو او مسلکي مديرانو څخه په درناوي هيله کوم، چې د هېواد بچيانو ته دې د درسي کتابونو په تدريس، او د محتوا په لېږدولو کې، هيڅ ډول هڅه او هاند ونه سپموي، او د يوه فعال او په ديني، ملي او انتقادي تفکر سمبال نسل په روزنه کې، زيار او کوشنې وکړي. هره ورځ د ژمنې په نوي کولو او د مسؤوليت په درک سره، په دې نيت لوست پيل کړي، چې د نن ورځې گران زده کوونکي به سبا د يوه پرمختللي افغانستان معماران، او د ټولني متمدن او گټور اوسېدونکي وي.

همدا راز له خوږو زده کوونکو څخه، چې د هېواد ارزښتناکه پانگه ده، غوښتنه لرم، خو له هر فرصت څخه گټه پورته کړي، او د زده کړې په پروسه کې د ځيرکو او فعالو گډونوالو په توگه، او ښوونکو ته په درناوي سره، له تدريس څخه ښه او اغېزناکه استفاده وکړي.

په پای کې د ښوونې او روزنې له ټولو پوهانو او د ښوونیز نصاب له مسلکي همکارانو څخه، چې د دې کتاب په لیکلو او چمتو کولو کې یې نه ستړې کېدونکې هلې ځلې کړې دي، مننه کوم، او د لوی خدای ﷻ له دربار څخه دوی ته په دې سپیڅلې او انسان جوړوونکې هڅې کې بریا غواړم. د معیاري او پرمختللي ښوونیز نظام او د داسې ودان افغانستان په هیله چې وگړي یې خپلواک، پوه او سوکاله وي.

د پوهنې وزیر

دکتور محمد میرویس بلخي

فهرست

مخ	سرلیک
۱	مفصل ایمان
۳	د تمجید کلمه
۵	د توحید کلمه (۱)
۷	د توحید کلمه (۲)
۹	آیت الکرسي (۱)
۱۱	آیت الکرسي (۲)
۱۳	آیت الکرسي (۳)
۱۵	د آیت الکرسي فضیلتونه
۱۷	توحید
۱۹	شرك
۲۱	د شرك بېلگې
۲۳	کفر
۲۵	استنجاء (۱)
۲۷	استنجاء (۲)
۲۹	د اوداسه فرضونه
۳۱	د اوداسه اوبه
۳۳	د تېر لوست ادامه
۳۵	د اوداسه ماتونکي

مخ	سرليک
۳۷	د لمانځه وختونه
۳۹	د لمانځه فرضونه
۴۳	وتر لمونځ
۴۵	د قنوت دعا (۱)
۴۷	د قنوت دعا (۲)
۴۹	د قنوت دعا (۳)
۵۱	د قنوت دعا (۴)
۵۳	د جماعت لمونځ
۵۵	صف برابرول
۵۷	د مسجد آداب
۵۹	د اودس ماتي آداب
۶۱	د مسلمان اخلاق
۶۳	د مور او پلار حقوق
۶۵	د بنوونکي په وړاندې آداب
۶۷	له خپلوانو سره چلند
۶۸	د چاپېريال پاکوالی
۷۰	له ژوو (څارويو) سره چلند
۷۲	پاکوالی
۷۴	بې ځايه خبرې کول
۷۵	د مسلمان خوبونه

لومړی لوست

مفصل ایمان

مورپه الله جل جلاله، پرېستو، آسماني کتابونو،
پیغمبرانو، د آخرت په ورځ، قضاء، قدر بنه او
بد چې د الله جل جلاله له طرفه دي ایمان لرو.

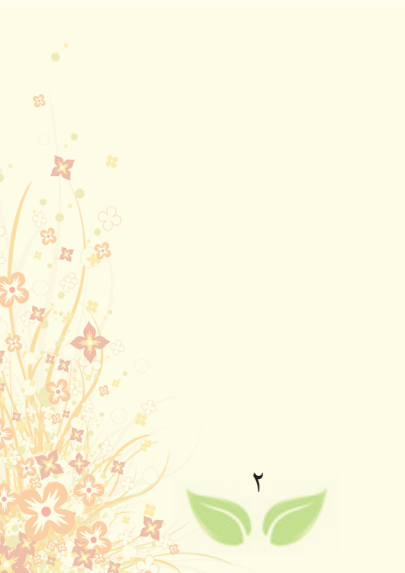

زده کوونکي دي د ایمان د ارکانو په هکله یو له بل څخه پوښتنې
وکړي.

- ۱- د ایمان د ارکانو نومونه واخلي.
- ۲- مفصل ایمان له یاده ووايي.
- ۳- لاندې جمله بشپړه کړئ:
- مور په قضا او قدر..... لرو.

دویم لوست

د تمجید کلمه

سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ
أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.

د کلمو تکرار:

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ

سُبْحَانَ اللَّهِ

وَاللَّهُ أَكْبَرُ

وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ

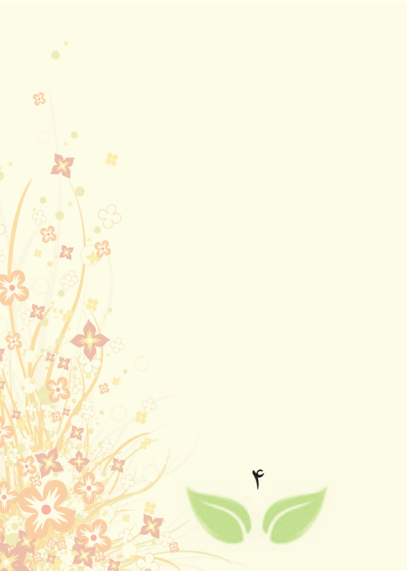

زده کوونکی دی د تمجید کلمه په خپلو منځو کې تکرار کړي.

۱- د تمجید کلمه له یاده ووايي.

۲- د تمجید کلمه بشپړه کړئ: سبحان الله و الحمد لله....

دریم لوست

د توحید کلمه (۱)

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ

وَلَهُ الْحَمْدُ...

د کلمو تکرار:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ✓

وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ ✓

لَهُ الْمُلْكُ ✓

وَلَهُ الْحَمْدُ ✓

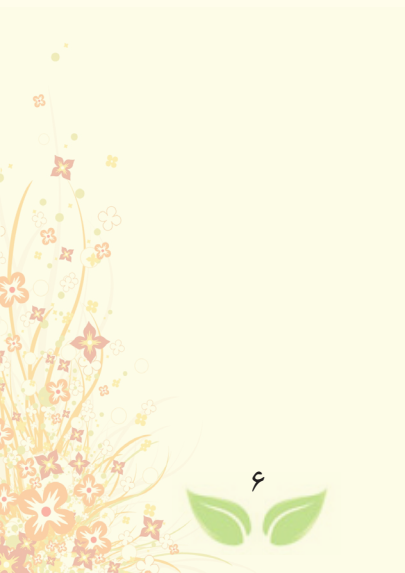
زده کوونکی دې د توحید کلمه یو له بل څخه وپوښتي.

۱- د توحید کلمه له یاده ووايي.

۲- لاندې کلمه بشپړه کړئ:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ..... وَلَهُ الْحَمْدُ...

خلورم لوست

د توحيد كلمه (۲)

.... يُحْيِي وَ يُمِيتُ وَ هُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ
وَ هُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

د كلمو تکرار:

يُحْيِي

وَيُمِيتُ

بِيَدِهِ الْخَيْرُ

زده کوونکی دی په ډلیزه توگه د توحید کلمه بشپړه ولولي.

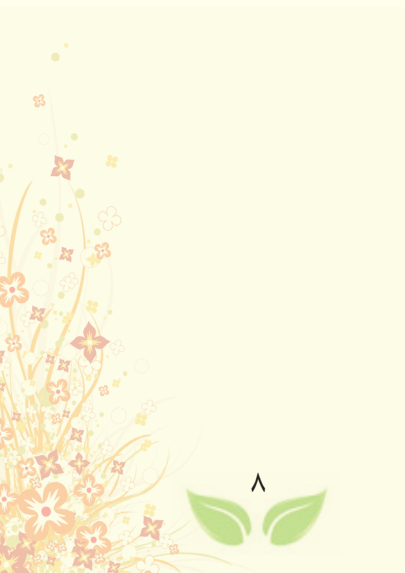

۱- د توحید کلمه په لوړ غږ ولولئ.

۲- د توحید کلمه له یاده ووايئ.

۳- لاندې کلمه بشپړه کړئ:

يُحْيِي بِيَدِ الْخَيْرِ

پنجم لوست

آيت الكرسي (۱)

﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ
وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ
ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ...﴾

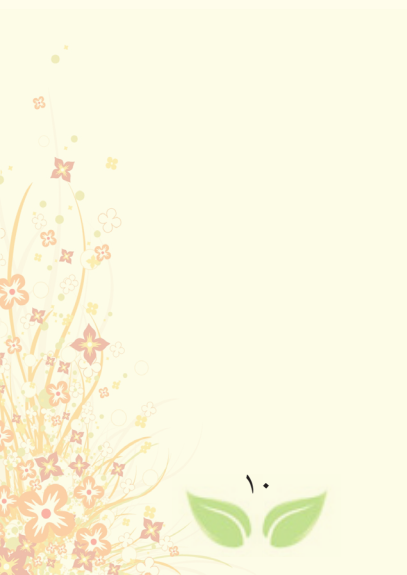

زده کوونکی دې د آیت الکرسي لومړۍ برخه په خپلو منځو کې تکرار
کړي او یو له بل څخه پوښتنې وکړي.

- ۱- د آیت الکرسي لومړۍ برخه ولولئ.
- ۲- د آیت الکرسي لومړۍ برخه له یاده ووايئ.

شېرم لوست

آيت الكرسي (۲)

...يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ
بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ
الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿البقره/ ۲۵۵﴾

زده کوونکي دي د آیت الکرسي دویمه برخه یو له بل سره تکرار کړي او
یو له بل څخه پوښتنې وکړي.

- ۱- د آیت الکرسي دویمه برخه ولولئ.
- ۲- د آیت الکرسي دویمه برخه له یاده ووايئ.

اووم لوست

آيت الكرسي (٣)

﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ
وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ
ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ
وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا
شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ
حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾ (بقره / ٢٥٥)

زده کوونکی دی آیت الکرسی په لوړ غږ ولولي او بیا دې یو له بل څخه پوښتنې وکړي.

۱- آیت الکرسی ولولئ.

۲- بشپړې کړئ:

— اللهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ وَلَا نَوْمٌ

— وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ

اتم لوست

د آيت الكرسى فضيلتونه

- د آيت الكرسى ويل ډير ثواب لري.

پيغمبر ﷺ فرمايلي دي:

«كله چې ويده كيدلې آيت الكرسى ووايه، په

دې توگه د الله ﷻ له طرفه درته يو ساتونكى

ټاكل كېږي او تر سهاره هيڅ شيطان درته نږدې

كېداى نشي». (۱)

- موږ له هر فرض لمانځه وروسته آيت الكرسى

وايو.

(۱) - صحيح البخارى

زده کوونکی دې د بنوونکی په مرسته د آیت الکرسي د فضیلتونو په اړه
خبرې وکړي.

- ۱- پیغمبر ﷺ د آیت الکرسي په اړه څه فرمایلي دي؟
- ۲- لاندې جملې بشپړې کړئ:
 - ۱- د آیت الکرسي..... ثواب لري.
 - ۲- مور له هر فرض لمانځه وروسته..... وایو.

نهم لوست

توحيد

د الله جل جلاله په وحدانيت باور لرلو ته توحيد

وايي.

الله جل جلاله يو دی.

شريک او ساری نه لري.

له هر عيبه پاک دی.

مور يوازي د الله جل جلاله عبادت کوو.

الله جل جلاله د ټولو مخلوقاتو پيدا کوونکی دی.

يوازي الله جل جلاله په غيبو پوهيږي.

زده کوونکی دې د ښوونکي په مرسته الله ﷻ ته د عبادت په اړه په خپلو
منځونو کې خبرې وکړي.

- ۱- توحید څه ته ویل کېږي؟
- ۲- چا ټول موجودات پیدا کړي دي؟

لسم لوست

شرك

له الله جل جلاله سره د بل چا شريك او سيال گڼلو ته

شرك وايي.

شرك لويه گناه ده.

له الله جل جلاله څخه پرته بل چا ته عبادت كول شرك

دي.

الله جل جلاله مشرك نه بښي.

مشرك جنت ته نشي داخلېدای.

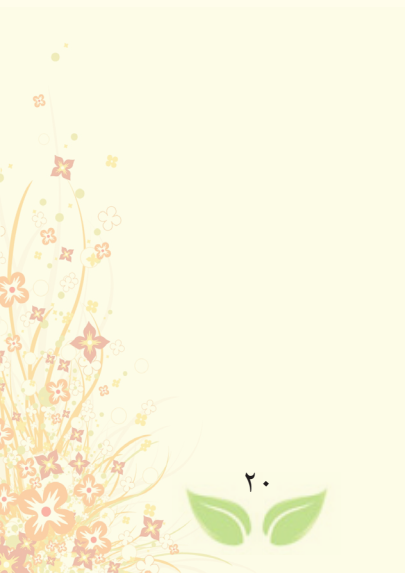
فعالیت

زده کوونکی دې د لوست له متن څخه په گټې اخیستنې سره په خپلو
منځو کې سوال او ځواب ترسره کړي.

ارزونه

- ۱- شرک څه ته ویل کېږي؟
- ۲- آیا مشرک جنت ته داخلیدای شي؟

يوولسم لوست

د شرک بېلگې

د شرک بېلگې عبارت دي:

- له الله ﷻ څخه پرته بل څه ته سجده کول.
- له الله ﷻ څخه پرته د بل څه عبادت کول.
- د بتانو، اور او نورو شيانو تعظيم او درناوی.
- د الله ﷻ په صفاتو کې د مخلوق شريکول.

زده کوونکي دي د شرک د بېلگو په اړه خبرې وکړي.

- ۱- له الله ﷻ څخه پرته بل څه ته سجده کول څه گڼل کېږي؟
- ۲- د شرک بېلگې بیان کړئ.

دولسم لوست

کفر د انکار کولو په معنا دی.

د کفر بېلگې:

- د الله ﷻ او د هغه له رسول ﷺ څخه انکار

کول.

- د اسلام له دین څخه انکار کول.

- د اسلام په دین ملنډې وهل.

- خپل ځان ته کافر ویل.

موږ باید د کفري الفاظو له ویلو څخه ځان

وساتو.

زده کوونکی دې د لوست له متن څخه په گټې اخیستلو سره د کفر په اړه
په خپلو منځو کې خبرې وکړي.

- ۱- کفر د څه په معنا دی؟
- ۲- د کفر د بېلگو نومونه ولیکئ.
- ۳- لاندې جمله بشپړه کړئ:
- مونږ باید..... له ویلو ځان وساتو.

ديار لسم لوست

استنجاء (۱)

استنجاء:

د شرم حای پاکولو ته استنجاء ویل کېږي.

کولای شو په لاندنیو شيانو استنجاء وکړو:

- اوبه

- لوټه

- تیره

- تشاب کاغذ

مور باید په چپ لاس استنجا وکړو.

کله چې نجاست زیات وي په اوبو سره استنجا

واجبه ده.

زده کوونکي باید د هغو شيانو په هکله خبرې وکړي چې استنجا پرې
کيږي.

۱- استنجا تعريف کړئ؟

۲- په کومو خيزونو سره استنجا کول روا دي؟

خوارسم لوست

استنجاء (۲)

هغه څه چې استنجاء پرې روا نه ده:

- ډوډی

- هډوکی

- خوشایي

- او همدارنگه په ښي لاس سره استنجاء روا نه

ده.

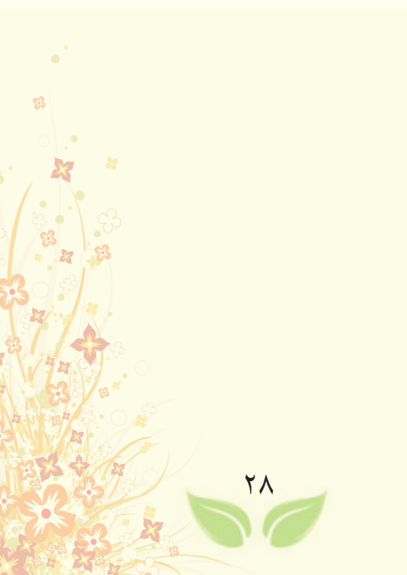

زده کوونکی دې د هغو څیزونو په اړه چې استنجا پري روا نه ده یو له بل څخه پوښتنې وکړي.

- ۱- د هغو څیزونو نومونه واخلي چې استنجا پري روا نه ده.
- ۲- استنجا په دغو څیزونو روا نه ده:
- ۱--۲-۳-۴

پنخلم لوست

د اوداسه فرضونه

د اوداسه فرضونه څلور دي

۱- د ټول مخ مينځل.

۲- د لاسونو مينځل له څنگلو سره.

۳- څلورمه برخه د سر مسح کول.

۴- د پښو مينځل له بڼگريو سره.

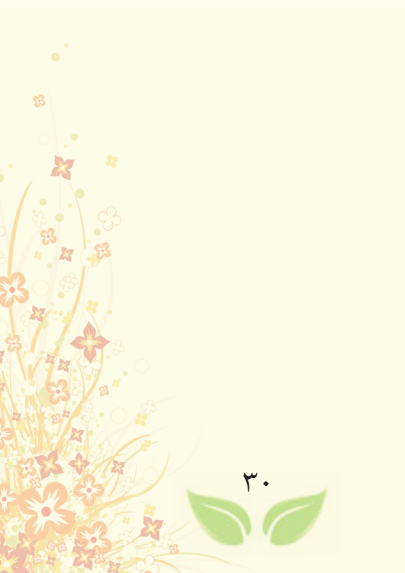
فعالیت

زده کوونکی دې د ښوونځي په انگر کې د ښوونکي تر لارښوونې لاندې
عملاً اودس وکړي.

ارزونه

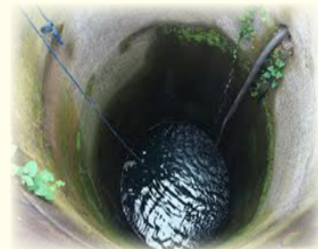
- ۱- د اوداسه فرضونه څو دي؟
- ۲- د اوداسه د فرضونو نومونه واخلي؟

شپارسم لوست

د اوداسه اوبه

په لاندنيو اوبو سره اودس کول روا دي:

۱- د باران اوبه

۲- د چينو او ويالو اوبه

۳- د کوهيانو اوبه

۴- د سيند اوبه

- ۵- د واوري، رلی او یخ اوبه
- ۶- د لویو ډنډونو او حوضونو اوبه
- په مور لازمه ده چې په پاکو اوبو اودس وکړو.

زده کوونکي دې د هغو اوبو په ډولونو چې اودس کول پرې روا دي خبرې وکړي.

- ۱- په کومو اوبو اودس کول روا دي؟
- ۲- لاندې جمله بشپړه کړئ:
- پر مور لازم دي وکړو.

اووه لسم لوست

د تېر لوست ادامہ

په لاندې اوبو پاکوالی روانه دی:

۱- هغه مایعات چې اوبه نه ورته ویل کیږي.

لکه: دمېوې اوبه، بنوروا، چای او داسې نور.

۲- هغه اوبه چې ناپاک شی پکې لویدلی

وي.

موږ باید په ناپاکو اوبو اودس ونه کړو.

زده کوونکی دې د پاکو او ناپاکو اوبو په اړه په خپلو منځو کې خبرې وکړي.

- ۱- په کومو اوبو اودس کول روا دي؟
 - ۲- په کومو اوبو اودس کول روا نه دي؟
 - ۳- لاندې جمله بشپړه کړئ:
- مور باید وکړو.

اتلسم لوست

د اوداسه ماتوونکي

د اوداسه ماتوونکي په لاندې ډول دي:

۱- غاښه مواد، متيازې او د بادو وتل له مقعد

څخه.

۲- له بدن څخه د وينې او زوو وتل او جاري

کېدل.

۳- په ډکه خوله قی کول.

۴- خوب

۵- بېهوشي

۶- لیونتوب

۷ - په لمانځه کې په لوړ غږ خندل.

زده کوونکي دې په وړو ډلو وویشل شي او د اوداسه ماتوونکي دې یو له بل څخه وپوښتي.

۱- د اوداسه ماتوونکي څو دي؟

۲- د اوداسه ماتوونکو څیزونو نومونه واخلي.

نولسم لوست

د لمانځه وختونه

۱- د سهار د لمانځه وخت:

د صبح صادق (رېښتيني سبا) له راختلو څخه پيل
د لمر تر راختلو پورې.

۲- د ماسپښين د لمانځه وخت:

د لمر له زوال څخه د هر شي د سيوري تر دوه
برابره كېدلو پورې.

۳- د ماز ديگر د لمانځه وخت:

د ماسپښين د لمانځه له پاى څخه د لمر تر
لويدلو پورې.

۴- د ماښام د لمانځه وخت:

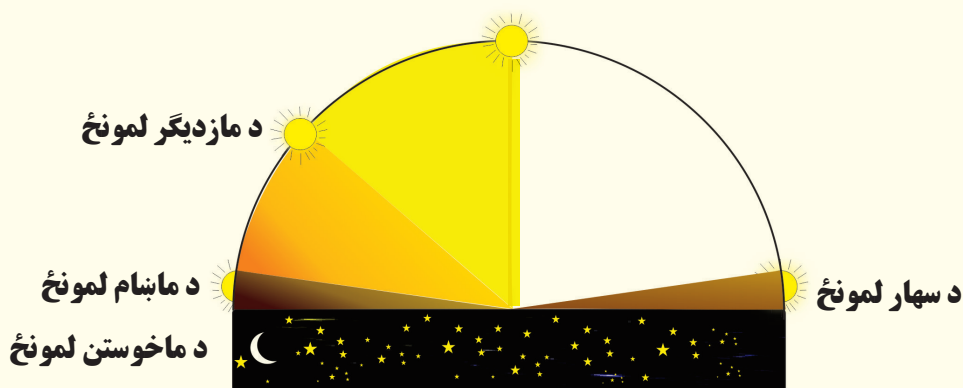
د لمر له لوېدلو څخه د شفق تر ور كېدلو
پورې.

۵- د ماخوستن د لمانځه وخت: د ماښام د لمانځه له پای څخه د شپې تر آخره.

د لمانځه وختونه

د ماسپښین لمونځ

فعالیت

زده کوونکي دې د لمانځه د وختونو په هکله یو له بل څخه پوښتنې

وکړي.

ارزونه

- ۱- څوک د لمانځه وختونه بیانولی شي؟
- ۲- څوک به د ماسپښین د لمانځه وخت ووايي.

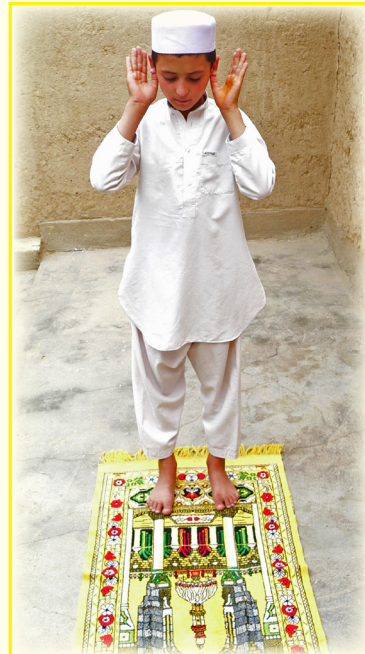
سلم لوست

د لمانځه فرضونه

په لمانځه کې اووه څيزونه فرض دي:

۱- تحریمه تکبیر

۲- قیام (دریدل)

۳- قرائت (ویل)

۴- رکوع

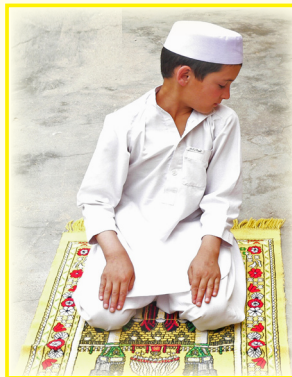
۵- سجده

۶- وروستی قعدہ (ناسته).

۷- له لمانخه خخه وتل (سلام گر خول).

بنوونکی دی په زده کوونکو باندې په عملي بڼه لمونځ وکړي.

- ۱- د لمانځه فرضونه څو دي؟
- ۲- د لمانځه د فرضونو نومونه واخلي.

یو ویشتم لوست

وتر لمونخ

د وتر لمونخ واجب دی.

د وتر لمونخ درې رکعتہ دی.

لمونخ کونکی:

- په دریم رکعت کې د سورت له ویلو وروسته

د تکبیر په ویلو سره دواړه لاسونه د تحریمه

تکبیر په څېر پورته کوي.

- وروسته له تکبیر ویلو ښی لاس په چپ لاس

ږدي او د قنوت دعا وايي.

زده کوونکي دي د وتر لمونخ په ټولگي کې په عملي بڼه اداء کړي.

۱- د وتر لمونخ خو رکعته دی؟

۲- د قنوت دعا د وټرو په کوم رکعت کې ويل کېږي؟

۳- لاندې جمله بشپړه کړئ:

- د وتر لمونخ دی.

دوه ويشتم لوست

د قنوت دعا (۱)

اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْتَعِينُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ وَنُؤْمِنُ بِكَ وَنَتَوَكَّلُ
عَلَيْكَ وَنُشْنِي عَلَيْكَ الْخَيْرَ...

زده کوونکی دې د قنوت د دعا لومړۍ برخه په ډلییزه توګه په لوړ غږ
ووایي.

۱- د قنوت دعا لومړۍ برخه په یاد ووایئ.

۲- لاندې جمله بشپړه کړئ:

- اللهم انا نستعینک و نؤمن بک

درویشتم لوست

د قنوت دعا (۲)

وَنَشْكُرُكَ وَلَا نَكْفُرُكَ وَنَخْلَعُ وَنَتْرُكُ مَنْ
يَفْجُرُكَ...

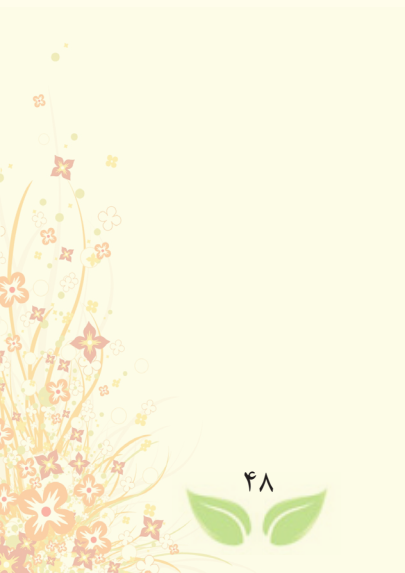

زده کوونکي دې د قنوت دعا دویمه برخه په لوړ غږ ووايي او له یو بل
څخه دې پوښتنې وکړي.

د قنوت دعا دویمه برخه له یاده ووايي.

څلور ويشتم لوست

د قنوت دعا (۳)

اللَّهُمَّ اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَلكَ نُصَلِّي وَنَسْجُدُ وَاليك

نَسْعِي...

فعالیت

زده کوونکی دې د قنوت دعا دریمه برخه په ډلییزه توگه په لوړ غږ ووايي.

ارزونه

- ۱ - د قنوت دعا دریمه برخه له یاد ووايي.
- ۲ - لاندې جمله بشپړه کړئ:
- اللهم ایاک نعبد..... نسعی.

پنچہ ویستم لوست

د قنوت دعا (۴)

وَنَحْفِدُ وَنَرْجُوا رَحْمَتَكَ وَنَخْشَى عَذَابَكَ إِنَّ
عَذَابَكَ بِالْكَفَّارِ مُلْحِقٌ.

زده کوونکی دې د قنوت دعا وروستی برخه په لوړ غږ ووايي.

- ۱- د قنوت دعا آخره برخه ولولئ.
- ۲- د قنوت دعا له یاده څخه ووايي.

شپږ ويستم لوست

د جماعت لمونځ

پيغمبر ﷺ فرمايلي دي:

«په جماعت سره لمونځ کول له ځان ته لمانځه

څخه او وه ويشت درجې فضيلت لري»^(۱)

– موږ په جماعت سره لمونځ اداء کوو.

– د ماسپښين او مازديگر لمونځونه په جماعت

سره په خفيه (ورو) ويل کېږي.

– د ماښام، ماخوستن او سهار لمونځونه په

جماعت سره په جهر (لوړ غږ) ويل کېږي.

موږ په جهري لمونځونو کې د امام قرائت ته

غوږ نيسو.

۱- البخاری

زده کوونگی دی د جماعت د لمانخه په اړه خبرې وکړي.

- ۱- پیغمبر ﷺ د جماعت د لمانخه په اړه څه فرمایلي دي؟
- ۲- کوم لمونځونه په جماعت سره په خفیه (ورو) ویل کېږي؟
- ۳- کوم لمونځونه په جماعت سره په جهر (لوړغږ) ویل کېږي؟

اووه ويشتم لوست

صف برابرول

حضرت محمد ﷺ فرمايلي دي:

«صفونه مو برابر کړئ ځکه د صفونو برابرول د

لمانځه برخه ده»^(۱)

- يو د بل څنگ ته اوږه په اوږه دريدل سنت
دي.

- د صفونو نه برابرول د حسد او نفاق لامل

گرځي

زده کوونکي دي په ټولگي کې د صف برابرول تمثيل کړي.

- ۱- پیغمبر ﷺ د لمانځه د صف په اړه څه فرمایلي دي؟
- ۲- د صف نه برابرول د څه سبب گرځي؟
- ۳- لاندې جمله بشپړه کړئ:
- یو د بل څنګ..... سنت دي.

اته ويستم لوست

د مسجد آداب

جومات ته له ننوتلو څخه مخکې اودس کوو.

په بڼې پښه جومات ته ننوځو او دا دعا وايو:

﴿اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ﴾

کله چې له جومات څخه راوځو، نو چپه پښه

لومړۍ کوو او دا دعا وايو: ﴿اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ

مِنْ فَضْلِكَ﴾.

د چا د لمانځه په مخ کې نه تېرېږو.

په جومات کې بې ځايه او په لوړ غږ خبرې کول

ښه نه دي.

زده کونکي دي د جومات د آدابو په اړه خبرې وکړي.

۱- د جومات له آدابو څخه څو بېلگې ووايي.

۲- لاندې جمله بشپړه کړئ:

- جومات ته له ننوتلو مخکې.....

نهه ويشتم لوست

د اودس ماتي آداب

موږ بايد د اودس ماتي په وخت کې لاندې
آداب مراعات کړو:

کله چې بيت الخلاء ته ځو، بايد دا دعا ووايو:

«اللَّهُمَّ اِنِّى اَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ»

له وتلو څخه وروسته دا دعا ووايو: «غُفْرَانَكَ»

د ننوتلو په وخت کې کينه پښه او د وتلو په وخت

کې بڼې پښه مخکې کوو.

د اودس ماتي په وخت کې مخ او شا د قبلې

لوري ته نه کوو.

په اوبو کې متيازي نه کوو . په کين لاس سره د نجاست خای پاکوو .

زده کوونکي دې د اودس ماتي د آدابو په اړه خبرې وکړي .

- ۱- بیت الخلاء ته د ننوتلو دعا ووايئ.
- ۲- د بیت الخلاء څخه د راوتلو دعا ووايئ.
- ۳- د نجاست خای په کوم لاس پاکوو؟

دیرشم لوست

د مسلمان اخلاق

پیغمبر ﷺ فرمایلي دي «زه د بنو اخلاقو د

بشپړولو لپاره رالپړل شوی یم.» (۱)

د مسلمان له اخلاقو څخه دا دي:

- هیڅوک سپک نه گڼي.
- یو او بل ته بښنه او تپريدنه کوي.
- له خپل مور او پلار سره نيکي کوي او د هغوی پر وړاندې په نرمۍ سره خبرې کوي او اطاعت يې کوي.
- له بدگمانۍ او جاسوسۍ څخه ځان ساتي.

۱- سنن الکبرا للبيهقي

- د بدو لفظونو له ویلو څخه ځان ژغوري.
- دروغ نه وایي، غیبت نه کوي او له چا سره دوکه نه کوي.
- او چاته کنځلي هم نه کوي.

زده کوونکي دې د مسلمان د اخلاقو په اړه یو له بل سره خبرې وکړي.

- ۱- پیغمبر ﷺ د اخلاقو په اړه څه فرمایلي دي؟
- ۲- د مسلمان د اخلاقو څو بېلگې ووايي؟

يو دېرشم لوست

د مور او پلار حقوق

پيغمبر ﷺ فرمايلي دي: «په رښتيا سره الله ﷻ

تاسو ته د خپلو ميندو او پلرونو په هکله د نيکۍ

کولو امر کوي» (۱).

- مور له خپل مور او پلار سره مينه کوو.
- له مور او پلار سره تل مرسته کوو.
- د خير په کارونو کې د هغوی پيروي کوو.
- له خپل مور او پلار سره نيکي کوو.
- د هغوی په وړاندې په ادب او درناوي

۱- د احمد او ابن ماجه څخه روايت

چلند کوو.

- د هغوی غږ ته ژر ځواب وایو.

زده کوونکي دې د مور او پلار د حقونو په اړه په بېلابېلو ډلو کې خبرې وکړي.

۱- پيغمبر ﷺ د مور او پلار په اړه څه فرمايلي دي؟

۲- د مور او پلار د حقونو نومونه واخلي.

۳- لاندې جمله بشپړه کړئ:

..... په وړاندې چلند کوو.

دوه دېرشم لوست

د ښوونکي په وړاندې اداډ

رسول الله ﷺ فرمايلي دي «په تحقيق سره زه

ښوونکي رالېږل شوی يم» (۱)

- ښوونکي زموږ د مور او پلار په څېر دي.
- کله چې لوست پيل کوي، نو ښه غوږ ورته نيسو.
- د هغه د خبرو په منځ کې نه غږ يږو.
- د هغه په موجوديت کې خبرې، لوبې او شوخي نه کوو.
- کله چې په لوست کې کومه ستونزه ولرو، نو د هغه څخه پوښتنه کوو.

۱- د ابن ماجه روايت

د هغه له اجازې څخه پرته له ټولگي څخه بهر

نه وځو.

- د ښوونکي نصيحت منو.

له ښوونکي سره د ښه چلند په اړه خبرې وکړئ.

۱- له ښوونکي سره باید څنګه چلند وشي؟

۲- پیغمبر ﷺ د ښوونکي په اړه څه فرمایلي دي؟

دري دېرشم لوست

له خپلوانو سره ښه چلند

رسول الله ﷺ فرمايي: «هر څوک چې غواړي روزي يې

زياته او عمري يې اوږد شي، نو بايد صله رحمي ولري.» (۱)

- مور له خپلوانو سره مينه لرو.
- له خپلوانو سره سم چلند کوو.
- له هغوی سره اړیکې نه پرې کوو.
- له هغوی سره په کارونو کې مرسته کوو.
- هغوی ته ضرر نه رسوو او تکلیف نه ورکوو.

فعالیت

زده کوونکي دي له خپلوانو سره د ښه چلند په اړه خبرې وکړي.

ارزونه

- ۱- له خپلوانو سره بايد څرنگه چلند وکړو؟
- ۲- پيغمبر ﷺ له خپلوانو سره د چلند په اړه څه فرمايلي دي؟

۱- صحيح البخاری .

ڄلور دپرشم لوست

د چاپيرياں پاڪوالى

پيغمبر ﷺ فرمايلي دي:

«خيل چاپيرياں پاڪ وساتي»^(۱)

مور بايد خيل چاپيرياں پاڪ وساتو.

- دڪور او بنوونڃي په شاوخواڪي ونڀ ڪښينو و

او ساتنه يڀ ڪوو.

- گلانو او چمنونو ته اوبه ورڪوو.

- خڄلي په ڄانگرو ڄايونو ڪي اچوو.

- دميوي پوستڪي او خوراڪي ڄپزونه په لار

۱- سنن الكبرا للبيهقي - سنن ترمذي

کي نه اچوو . - د چاپريال په شين والي او تازه والي کي کوبښنې کوو .

زده کوونکي دې د ژوند د چاپريال د پاک ساتلو په اړه خبرې وکړي .

د خپل ژوندانه د چاپريال د پاکوالي په اړه بايد څه وکړو؟

پنځه دېرشم لوست

له ژوو (خارویو) سره چلند

«پیغمبر ﷺ د ژوو له جنگولو او هغوی ته له

ضرر رسولو څخه منع کړې ده» (۱)

مورد حیواناتو په وړاندې له مهربانۍ څخه

کار اخلو.

- ژوو ته وابسه او اوبه ورکوو.

- هغوی نه وهو او نه پرې ظلم کوو.

- د ضرر رسولو نکو حشراتو، لکه: مار، لږم او

داسې نورو وژل روا دي.

۱- سنن ابی داود

فعالیت

زده کوونکی دی له ژوو سره د چلند په اړه خبرې وکړي.

ارزونه

- ۱- پیغمبر ﷺ د ژوو د جنگولو په اړه څه فرمایلي دي؟
- ۲- له حیواناتو سره د ښه چلند په اړه څو مثالونه ووايي.

شېر دېرشم لوست

پاکوالی

پیغمبر ﷺ فرمایلی دی: «د اسلام دین د پاکوالی

پر بنسټ ولاړ دی». (۱)

- مور هر سهار خپل غاښونه په مسواک یا

بورس پاکوو.

مور د ډوډۍ له خوړلو مخکې او وروسته خپل

لاسونه مینځو.

- په ناپاکو لاسونو ډوډۍ نه خورو.

خپل بدن ښه مینځو او پاک کالی اغوندو.

له تشناب وتلو څخه وروسته خپل لاسونه په

۱- صحیح البخاری

صابون او پاکو اوبو مینځو.

پاکوالی له ناروغیو څخه مخنیوی کوي.

زده کوونکي دې د پاکوالي په اړه یو له بل سره خبرې وکړي.

۱ - پیغمبر ﷺ د پاکوالي په اړه څه فرمایلي دي؟

۲ - لاندې جملې بشپړې کړئ:

- پاکوالی له کوي.

- په لاسونو ډوډۍ نه خورو.

اووه دېرشم لوست

بې ځايه خبرې كول

پيغمبر ﷺ فرمايلي دي «څوك چې په الله ﷻ او د آخرت په ورځ ايمان لري، نو تل بايد نيکې خبرې وکړي او يا دې چپ اوسي» (۱).

- له هغو خبرو څخه چې زموږ له پاره گټه نه لري ځان ساتو.
- له اړتيا پرته زياتې خبرې نه کوو.
- په فکر او غور سره خبرې کوو.
- له بېکاره خبرو څخه ځان ژغورو.

زده کوونکي دې د بې ځايه خبرو په اړه خبرې وکړي.

فعالیت

پيغمبر ﷺ د بې ځايه خبرو کولو په اړه څه

ارزونه

فرمايلي دي؟

۱- صحيح البخاری

د مسلمان خويونه

پيغمبر ﷺ فرمايلي دي: «مسلمان هغه څوک دی چې بل

مسلمان د هغه د لاس او ژبې له ضرر څخه په امن وي». (۱)

د مسلمان ځينې خويونه دا دي:

- مسلمان د ټولو مخلوقاتو سره ښه چلند کوي.
- په خپله وعده وفا کوي.
- تل رښتيا وايي او له دروغو څخه ډډه کوي.
- صبر کوونکی او شکر ایستونکی وي.
- خلکو ته په ښو کارونو امر او له بدو کارونو څخه یې منع کوي.
- خپله غوسه زغمي او د خلکو تېروتنې ښيي.

زده کوونکي دې د مسلمان د خويونو په اړه خبرې وکړي.

- ۱- د مسلمان د څو خويونو نومونه واخلي.
- ۲- پيغمبر ﷺ د مسلمان په هکله څه فرمايلي دي؟

۱- صحيح البخاری

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**